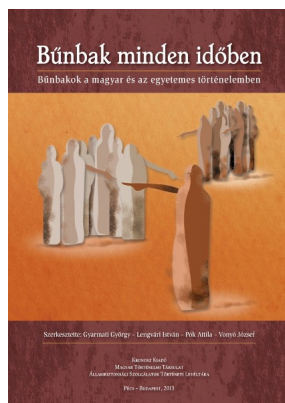

Bűnbak minden időben

Bűnbak minden időben

Bűnbakok a magyar és az egyetemes történelemben Szerkesztette: Gyarmati György, Lengvári István, Pók Attila, Vonyó József A bűnbak az emberiség közösségi identitássteremtésének terméke, egyszersmind cselekvésinspiráló elem. Úgy szerves része a földi civilizáció egészének, hogy ahhoz hasonlóan idővel maga is változik. A dolog történeti bája-borzalma leginkább időtlenségében ragadható meg: a bűnbakkeres? (és találó) gondolkodás nemhogy töretlenül, hanem szerteágazóan és megizmosodva él tovább a modern társadalomszervezés egymást követő időszakában is. A földi modernizáció idő- és térbeli különbözősége a bűnbakképzés elburjánzó sokféleségével „gazdagította a történelmet”, s lassan ide sorolható a – posztmodern? – közéleti „karaktergyilkosság” is. A bűnbak a civilizáció hajnalától kezdődően tetten érhető elítélletes gondolkodás (egyik) korai idolként született, hogy azután mindent túlélve az egyre inkább racionális öntudatú modern közértelmesség közepette is töretlenül – időnként tobzódva – virágozzék. Kötetünk negyven tanulmánya a bűnbakképzés eseteinek sorát eleveníti fel a középkortól a rendszerváltásig; Magyarország és a nagyvilág történetéből – Ukrajnától Németországon, Franciaországon és Spanyolországon át az Amerikai Egyesült Államokig. Az olvasó épp úgy találkozhat bűnbakként személyekkel, társadalmi csoportokkal, mint a nagybirtokkal és szobrokkal. S a konkrét esetek értelmezéséhez történeti és pszichológiai útmutatót is kaphat.

Értékelés: Még nincs értékelés

Ár

4500 Ft

[Tegyed fel kérdésed a termékhez!](#)

Gyártó: [Kronosz Kiadó](#)

Leírás

Tartalom

Előszó

BŰNBAKKÉPZÉS A TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK SZEMSZÖGÉBŐL

Pók Attila: Bűnbakok a magyar történeti gondolkodásban

Gyáni Gábor: A történész mint bíró. A történetírói ítékezés „joga” és veszélyei

László János: Bűnbakképzés és nemzeti identitás, avagy a szociálpszichológia mint empirikus társadalomtudomány

Kiss Zsuzsanna: Hősök és bűnbakok a weimari Németországban. Adalékok a bűnbakképzés lélektani szempontjaihoz

Ormos Mária: B?nbakkeresés/szerecsenmosdatás a nyugati világban (20–21. század)
Pótó János: Szobrok és emlékm?vek mint b?nbakok, avagy hogyan döntünk szobrot, mikor és miért?
Dévényi Anna: B?nbakból vádló, vádlóból b?nbak. Ellenségképek a 20. századi magyar történelemtankönyvekben Mohács, Világos és Trianon példáján
Szilágyi Mariann: „(...) megrendelni egy-két vadkant jó pénzért mindig lehet.” Egy közismert b?nbakmotívum kultúrtörténete [261]

B?NBAKOK AZ EGYETEMES TÖRTÉNELEMBEN

Maléth Ágnes: XXIII. János és a konstanzi zsinat
Lengyel Tünde: Keresd a n?#! A n?k mint b?nbakok a középkorban és a kora újkorban
Ugrai János: A jezsuiták mint az iskolaügy „kerékköt?i”? A 18. századi oktatáspolitikai diskurzus a Habsburg Monarchiában a b?nbakképzés tükrében
Majoros István: Miért a harmadik köztársaság? A Dreyfus-ügy hátteré?i
Lénárt T. András: A „tisza faj” kérdése Spanyolországban. A középkori hispán b?nbakképzés okai, módszerei és 20. századi utóhatásai
Harsányi Iván: B?nbakkeresés és történelmi emlékezet. Spanyol tapasztalatok
Bebesi György: A Bejlisz-ügy. A sztolipini konszolidáció szakítópróbája, a hírhedt orosz vérvád-per
Hornyák Árpád: „Aki kirobbantotta az els? világháborút” Dragutin Dimitrijevi?-Apis koncepciók pere
Kindl Melinda: Giustizia è stata fatta! Avagy Olaszország árulói[598]
Hahner Péter: Nixon, a b?nbak

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETÉNEK B?NBAKJAI

Bessenyei József: Szapolyai János, a magyar történelem egyik legismertebb b?nbakja
Kovács Adrienn: Padányi Bíró Márton veszprémi püspök egyházszervez? munkájának megítélése
Deák Ágnes: Rend?rbeszúgók nyomában (1860-as évek)
Kaposi Zoltán: A nagybirtok mint b?nbak. Az uradalmak és az agrárszegénység kapcsolata Magyarországon
Paksy Zoltán: A zsidóság b?nbakká válása és az antiszemita hisztéria kezdete Magyarországon az els? világháború végén
Gazdag László: Herczeg Ferenc és a forradalmak – Északi fény
Fedinec Csilla: A „leggyengébb fél” Gondolatok a ruszin–ukrán paradigma újraértelmezéséhez
Er?ss Zsolt: B?nbakképzés és/vagy b?nbakképz?dés? A diktatórikus törekvések megítélése 1935–1936 fordulóján Gömbös és Marton példáján
Molnár Judit: „Ürügy a deportálás” A csend?rök felel?sségre vonása 1945 után
Olasz Lajos: Hadiállapotban a Szovjetunióval – b?nbakok és felel?sök
Karsai László: Szálasi Ferenc, a tökéletes b?nbak
Gerhard Seewann: Politikai tisztogatás Magyarországon a második világháború után. Franz Basch népbírósi pere
Gyarmati György : Ellenségek és b?nbakok kavalkádja Magyarországon, 1945–1956*
Püski Levente: Ellenségb?i b?nbak. Az MKP arisztokrácia-képe 1945 után
Kovács Kristóf: Reakczy Jóskától Kulák Kelemenig. Válogatás a Ludas Matyi 1945 és 1949 közötti b?nbak-karikatúráiból[1429]
Pihurik Judit: Katonadolog 1945–1962. A „horthysta katonatiszt:” b?nbak vagy ellenség?
Bánkuti Gábor: Az antijezsuitizmus anatómiája
Polyák Petra: „Közösítsék ki, pellengérezzék ki!” Egyetemi-f?iskolai hallgatók fegyelmi ügyei az ötvenes évek elején
Lénárt András: A Köztársaság tér arcai. B?nösök ábrázolása két propagandafilmen
Tóth Eszter Zsófia „Kenyér, sz?i? porba hulltak” Bordás András tragikus halála 1956-ban: a forradalmi és az ellenforradalmi b?nbakképzés prizmatörései
Varga Zsuzsanna: B?nöz?k vagy b?nbakok? Termel?szövetkezeti vezet?k és a „szocialista törvényesség” az 1970-es években
Zsidai Ágnes: Ügynökhalál Magyarországon

Névmutató

A kötet szerz?i és szerkeszt?i

Table of Contents

Foreword

SOCIAL STUDIES ASPECTS OF SCAPEGOATING

Attila Pók: Scapegoats in Hungarian historical thinking
Gábor Gyáni: The historian as a judge. The “rights” and perils of historiographical judgement
János László: Scapegoating and national identity, or socio-psychology as empirical social studies
Zsuzsanna Kiss: Heroes and scapegoats in the Weimar Republic. Additions to the psychological aspects of scapegoating
Mária Ormos: Scapegoat seeking / whitewashing in the western world (20th and 21st century)
János Pótó: Statues and monuments as scapegoats, or how, when and why statues are brought down
Anna Dévényi: From scapegoat to accuser, from accuser to scapegoat. Enemy concepts in 20th century history textbooks through the examples of Mohács, Világos and Trianon
Mariann Szilágyi: “(...) you can always order a few boars for good money.” The cultural history of a well-known scapegoat motif

SCAPEGOATS IN UNIVERSAL HISTORY

Ágnes Maléth: Pope John the XXIII and the Council of Constance
Tünde Lengyel: Look for the woman! Women as scapegoats in the Middle and early Modern Ages
János Ugrai: Jesuits as hindrances to educational policy? Aspects of scapegoating in the 18th century educational policy discourse in the Hapsburg Monarchy
István Majoros: Why the Third Republic? On the background of the Dreyfus affair
András Lénárt T.: The issue of the “pure race” in Spain. The reason, methods and 20th century effects of Spanish scapegoating

Iván Harsányi: Scapegoat seeking and historical memory. Spanish experiences
György Bebesi: The Beylis case. The test of the Stolyipin reforms, the infamous Russian blood libel trial
Árpád Hornyák: "He, who caused the outbreak of World War I." Show trial of Dragutin Dimitrijevi?-Apis
Melinda Kindl: Giustizia è stata fatta! The betrayers of Italy
Péter Hahner: Nixon, the scapegoat

SCAPEGOATS IN HUNGARIAN HISTORY

József Bessenyei: János Szapolyai, one of the most famous scapegoats of Hungarian history
Adrienn Kovács: Assessment of the church organisational work of Márton Padányi Bíró, Bishop of Veszprém
Ágnes Deák: On the trail of police informers (1860's)
Zoltán Kaposi: Large holding ownership as scapegoat. The relationship between large holdings and agrarian poverty in Hungary
Zoltán Paksy: The scapegoating of Jews and the beginnings of anti-Semitic hysteria in Hungary after the end of World War I
László Gazdag: Ferenc Herczeg and the revolutions
Csilla Fedinec: "The weaker party." Thoughts on the reinterpretation of the Rusyn-Ukrainian paradigm
Zsolt Er?ss: Scapegoating and/or scapegoat formation? Assessment of the dictatorial aspirations on the turn of 1935–1936 through the example of Gömbös and Marton
Judit Molnár: "Deportation is an excuse." The impeachment of the Gendarme after 1945
Lajos Olasz: In war with the Soviet Union – scapegoats and persons responsible
László Karsai: Ferenc Szálasi, the perfect scapegoat
Gerhard Seewann: Ethnical cleansing in Hungary after World War II. The tribunal trial of Franz Basch
György Gyarmati: A tumult of enemies and scapegoats in Hungary, 1945–1946
Levente Püski: From enemy to scapegoat. The image of the aristocracy in the Hungarian Communist Party after 1945
Kristóf Kovács: From "Reakczy Jóska" to "Kulák Kelemen". A selection of scapegoat cartoons appearing in the magazine "Ludas Matyi" between 1945 and 1949
Judit Pihurik: That's a soldier's life 1945–1962. The "Horthyist officer": scapegoat or enemy?
Gábor Bánkuti: The anatomy of anti-Jesuitism
Petra Polyák: "Ostracize and humiliate them!" Disciplinary procedures of university and college students in the beginning of the 1950's
András Lénárt: Faces of the Köztársaság square. The portrayal of criminals in two propaganda films
Eszter Zsófia Tóth: "Bread and grapes fell in the dust:" The tragic death of András Bordás in 1956: the prism breaks of counter-revolutionary scapegoating
Zsuzsanna Varga: Criminals or scapegoats? (Farming cooperative directors and the "socialist legitimacy" in the 1970's)
Ágnes Zsidai: The deaths of agents in Hungary

Index

Authors and editors